

UTMARKSKOMMUNENES SAMMENSLUTNING

Direktoratet for Naturforvaltning
Pb. 5672 Sluppen
7485 TRONDHEIM

Deres ref: 2010/2812 ART-NK-PJSA

Vår ref: 11856-296

Oslo, 23. juni 2010

HØRINGSUTTALELSE OM FORSKRIFTER FOR PRIORITERTE ARTER

Det vises til høringsbrev av 23. mars 2010 om høringsuttalelse for prioriterte arter. Utmarkskommunenes Sammenslutning avgir med dette høringsuttalelse til forslag til forskrifter.

Prioriterte arter og kommunenes arealforvaltning

USS ser behovet for at sterkt truede arter gis status som prioritert art, og at det for enkelte av disse artene også må opprettes økologiske funksjonsområder med visse restriksjoner for å sikre artens overlevelse. Våre medlemskommuner er opptatt av hva som vil bli det totale omfanget av prioriterte arter, og særlig økologiske funksjonsområder, og hvilke restriksjoner som her vil gjelde.

Prioriterte arter med økologiske funksjonsområder vil innebære restriksjoner på områder som klart vil redusere kommunenes handlingsrom i arealplanleggingen og arealdisponeringen. I hvilken grad funksjonsområder vil være en begrensning, vil avhenge av hvor mange arter som blir prioritert med funksjonsområder, hvilken utbredelse disse artene og funksjonsområdene har, hva som defineres som *igangværende bruk* og hvor strenge restriksjoner som legges for ny bruk av området.

De tolv prioriterte artene, hvorav syv har fått økologiske funksjonsområder, som er foreslått i denne omgang, vil i begrenset grad gripe inn i det lokale handlingsrommet. Det kan imidlertid synes som om det er mindre konfliktfylte arter som er plukket ut i første omgang, men langt flere og også mer arealkrevende arter forventes å bli prioritert etterhvert. Ifølge forarbeidene anslår DN at nærmere 400 arter kan være aktuelle for prioritering, mens MD mener det er vanskelig å anslå omfanget på nåværende tidspunkt, men en rekke nye handlingsplaner for truede arter med sikte på prioritering er i gang.

Kommunene opplever at den kommunale arealforvaltningen underlegges stadig flere statlige føringer som reduserer det lokale handlingsrommet, og at kommunene opplever at summen av statlige vedtak og bindende retningslinjer er i ferd med å undergrave en lokaldemokratisk arealforvaltning. Prioriterte arter med økologiske funksjonsområder (sammen med utvalgte naturtyper) vil i mange av USS sine medlemskommuner komme i tillegg til betydelige verneområder. En del kommuner har over halvparten av sitt areal vernet med en allerede sterkt innskrenket arealdisponering. For disse kommunene vil større områder med økologiske

funksjonsområder i tillegg til verneområdene, med omfattende begrensninger for ny bruk, føre til at den lokale arealforvaltningen ikke lengre oppleves som reell og at mulighetene for ny verdiskapning er små.

Funksjonsområder for enkelte arter vil være "mobile" ved at artene forflytter seg, de forsvinner fra ett sted og oppdages et nytt sted. Det innebærer utfordringer for både arealplanleggingen og annen bruk av områdene. Dersom en art ikke er observert i et område på en stund, kan det oppstå spørsmål om det fortsatt er å betrakte som et funksjonsområde med de restriksjoner som foreligger. Særlig for arter som er dokumentert i andre (eller nye) områder må det etter USS sitt syn være klart at tilsynelatende forlatte områder ikke er underlagt restriksjoner når artens tilstedeværelse ikke lengre kan dokumenteres. Det er viktig at det gis god veiledning og avklaring av slike spørsmål i det enkelte, konkrete tilfellet.

Igangværende bruk og vesentlig vanskeliggjøring

Selv om økologiske funksjonsområder ikke skal være til hinder for igangværende bruk, kan det medføre ulemper for allerede igangværende bruk så langt ulempene ikke innebærer *vesentlig vanskeliggjøring*. Det vil bli oppstå problemstillinger i en rekke konkrete tilfeller hva som er igangværende bruk, og ikke minst hva som er en *vesentlig* vanskeliggjøring.

USS mener det er viktig at det ikke er igangværende bruk av området som vanligvis utgjør trussel mot prioriterte arter, da arten eksisterer nettopp i det aktuelle området parallelt med den bruk som er etablert. For de tilfeller det likevel er den igangværende bruk som er utgjør en trussel, er det områdevern med full erstatning som må vurderes som korrekt virkemiddel. Det samme må gjelde dersom tiltak som ikke er direkte knyttet til den aktuelle bruk, men som likevel rammer denne bruken slik at den påføres slike ulemper. USS mener at enhver vanskeliggjøring av igangværende bruk normalt bør være unødvendig i de økologiske funksjonsområdene.

Igangværende bruk og ferdselsforbud

Det kan være aktuelt å nedlegge ferdselsforbud i økologiske funksjonsområder, og dette kan reise særlige problemstillinger. Total ferdselsforbud i mange tilfeller vanskelig kunne kombineres med en forutsetning om at økologiske funksjonsområder ikke skal være til vesentlig hinder for igangværende bruk. Igangværende bruk vil som regel medføre en viss ferdsel. Det bør i så tilfeller klargjøres at ferdsel i henhold til etablert bruk er i orden, og dette kan i en del tilfeller følge av forskriftens § 5 siste ledd at ferdselsforbudet bare gjelder i den grad det ikke medfører vesentlig vanskeliggjøring av igangværende bruk. Ferdselsforbudet reiser imidlertid et særskilt spørsmål for de tilfeller hvor det den etablerte bruk er knyttet til friluftsliv, basert på allmennhetens frie ferdsel. I forskrift for dverggås nedlegges ferdselsforbud i de økologiske funksjonsområdene for deler av eller hele sommeren.

Eksempelvis er det for den aktuelle arten, dverggås i Finnmark, slik at det aktuelle området benyttes til friluftsliv og det drives eksempelvis Joatka fjellstue og Øvre Mollisjok fjellstue i det aktuelle området. Drift av fjellstuene vil naturlig nok bli vanskeliggjort med et ferdselsforbud i opptil fire måneder sommerstid. Det er vanskelig å praktisere et ferdselsforbud uten vesentlige konsekvenser for igangværende bruk, når den aktuelle bruk er eller baserer seg på allmennhetens frie ferdsel i utmark. De spesifiserte truslene mot dverggåsen er heller ikke knyttet til den ferdsel som er etablert i området, noe som også hyttenes tilstedeværelse synliggjør. Utsiktet felling og

ulovlig jakt, særlig jakt langs trekkuten utenfor Norge, er det som defineres som trusler mot arten. Det er derfor vanskelig å se behovet for ferdselsrestriksjoner som i slik grad vanskeliggjør etablert virksomhet i området.

Forskriften slik den er utformet i dette tilfellet synes å være lite tilpasset de aktuelle forhold på stedet. USS mener det synliggjør behovet for at fastsettelse av økologiske funksjonsområder og restriksjoner må skje i god dialog med aktuelle kommuner og brukerinteresser.

Med vennlig hilsen
Utmarkskommunenes Sammenslutning

Vigdis Hjulstad Belbo
Leder